

Per.
Lat
020

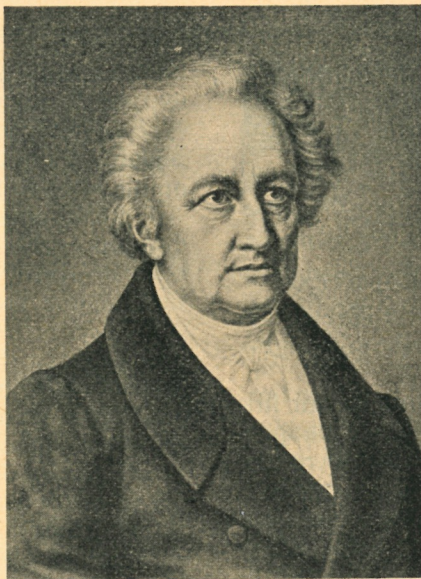
Prodit Budapestini, I. Verpeléti-út 22. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 pengő 80 fillér.

Megjelenik Budapesten, I. Verpeléti-út 22. tízszer egy
évben. Előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér.

De Goetheanae poesis universitate¹ ac varietate.²

Quidnam causae esse censeamus cur Goetheum, Germanorum summum poetam non solum Germani, sed omnes fere cultiores nationes atque inter eas potissimum Galli Germanis quamvis infensi centesimo ab eius obitu anno sollemniter celebrent? Utique³ eam, quod Goethe cum Germanustum, ut Socratico utar verbo, mundanus⁴ esse volebat atque ex angustis unius populi cancellis⁵ sese expediens⁶ totius humani generis praeco⁷ vatesque exstitit. Atqui estne quisquam, qui nobis germanissimorum⁸ Germanorum effigiem solidiorem⁹ et eminentiorem⁹ expresserit, quam Goethe in «Hermanno et Dorothea»? Num fabulae,¹⁰ quae inscripta est «Goetz von Berlichingen», personae minussunt Germanae? Atque etiam in caeteris eius poematis Germanae mentis¹¹ et animi¹¹ sensa¹¹ ac cogitata¹¹ ubique nobis manifesta¹² obversantur.¹²

Sed postquam iuvenilis Goetheanae vitae ardor¹³ atque aestus¹³ deferbuit,¹⁴ sedatiores-

que¹⁵ et liquidiores¹⁶ sensus ac cogitationes pullulare¹⁷ in animo eius coeperunt, magis magisque mentem ad totius humani generis

universitatem intuendam erexit. Iam inde a reditu ex Italia, ubi animus Goethei memoria, monumentis et litteris Graecae Latinaeque antiquitatis imbutus¹⁸ erat atque ex litteris et monumentis Graecis Latinisque quadam specie¹⁹ humanitatis¹⁹ aeterna,¹⁹ ad quam suspiceret, concepta²⁰ angustum illum gentilitatis²¹ latius extendebat terminum. Huius novi atque immutati sensus indicium in Iphigenia Taurica cernitur evidentissimum.

Faustus quoque non unius hominis, sed totius humani generis personam gerit.

Iam vero ut poesim suam non uni genti

1 általánosság 2 változatosság 3 kétségkívül
4 világpolgár 5 korlát 6 kilép, kivergődik 7 hírnök
8 valódi húsból-vérből való 9 jobban kidomborította
volna 10 színmű 11 érzés és gondolat 12 előttünk
megnyilvánul 13 forróság 14 elül 15 nyugodtabb
16 higgadtabb 17 csirázik, gerjedezik 18 eltelt 19 örök
ideál 20 kialakul 21 nemzetiség.

dicatam²² volebat, sic se non intra unius eiusdemque poesis generis fines cohibebat.²³ Quam multa ingenia videmus uno poesis genere²⁴ excellere! Goethe vero omnia fere poesis genera amplexus monumenta pulcherrima condidit.

Ex illo universi humani generis amore manaverat omnium populorum ac gentium litteras cognoscendi studium non solum recentiorum ac Graecorum et Latinorum, verum etiam orientalium, immo etiam Sinensium.²⁵

Neque vero soli dumtaxat poesi se emancipavit, sed etiam acri rerum naturae arcana²⁶ explorandi studio instigabatur.²⁷ Quid quod mentis acumine, quo pollebat multa animo praesagiverat, quae posterior aetas vera²⁸ rataque²⁸ agnovit?²⁸ Imprimis in illo de «Plantarum Metamorphose» carmine illud Lamarckii et Darwinii tamquam praemeditatus²⁹ esse videtur praeceptum, quo animantium³⁰ formas et figuras per infinitam temporum seriem ex infimis gradatim ascendentes ad superiores et perfectiores adolevisse³¹ docemur.

In illa narratione, cui titulus est «Guilielmi Meisteri peregrinantis anni» quam multa ad educationem puerilem et ad humanae societatis³² et industriae³² progressionem³² pertinentia mentis³³ sagacitate³³ rerum humanarum causis altius abstrusis dispectis auguratus erat, quae nostra memoria aut sunt ad effectum³⁴ adducta³⁴ aut in quaestione versantur. Etenim inerat in Goetheo more rationeque philosophorum intuendi³⁵ vis,³⁵ qua humanam vitam ex rerum natura partam et inter se artissime connexas esse perspexit, constatque eum Spinozanae philosophiae studiosissimum fuisse. Cuius philosophiae studii multa nobis ex poesi Goetheana praefulgent³⁶ lumina.³⁶ Sed et artium erat Goethe intelligentissimus³⁷ iudex et existimator multaeque eius de artibus et artificii leguntur commentationes doctissimae.

²² szentel ²³ szoritkozott ²⁴ sarjadt ²⁵ kínai
²⁶ titkait ²⁷ ösztökél ²⁸ igazolt ²⁹ előre megsejt
³⁰ élőlény ³¹ kifejlődni ³² az emberi társadalom fejlődése
³³ éleselműség ³⁴ beteljesedett ³⁵ szemléleti képesség ³⁶ fényes bizonyítéka ragyog ³⁷ műértő kritikus.

Arabs eiusque filius adoptivus.¹

Aliquando Arabs dives liberis carens, acicola² Nili, filium amici improbum adoptaverat.³

— Noli putare, — inquit olim, — mi fili, lacero⁴ meo vestimento significari paupertatem; propter Beduinos melius induere non audeo. In Aegypto is tantum bona pace vivere potest, qui pro invidia misericordiam in se movet.⁵ Tamen magnas opes habeo infossas,⁶ quas meo iussu non prius attingere tibi licet, quam ego moriar.

Malae cogitationes animum improbi invadunt.

— Usque ad mortem expectem? — musitat⁷ secum. — Bene est; sed nonne mille modos habeo, quibus naturae tarditatem⁸ maturem?⁹

Cum ipse honestum vultum patris timeret

foeditatemque¹⁰ facti abhorreret, altero die maturavit visere Beduinos, qui per caedes rapinasque¹¹ formidinem¹² omnibus in illa regione hominibus iniiciebant. Dimidium opum latentium eis promisit.

Viri sanguinari¹³ praedaeque cupidi noctu domum Arabis adoriuntur et tormentis¹⁴ eum opes detegere¹⁵ cogunt. Cum opes repperissent, senem morientem relinquunt.

Puer ferox avida cupiditate dimidium praedae postulat. Sed dux Beduinorum oculis ardentibus¹⁶ eum increpat:

— Num stultos nos existimas, qui tecum dividamus praedam, quam totam nobis retinere possumus? an nos ignave credere putas te nobis posse manere fidelem, qui proditor¹⁷ patris tui fueris? Nos quoque prodes,¹⁸ ut primum utile putaveris nos perdere. Ne hoc facias, satius¹⁹ est te sequi patrem tuum innocentem.

Et uno ictu²⁰ gladii turpis anima e corpore pueri infidelis exturbatur.²¹ Val. Fehér.

¹ fogadott ² mellette lakó ³ örökbe fogad ⁴ rongyos ⁵ kelt ⁶ elás ⁷ mormog ⁸ lassúság ⁹ siettet
¹⁰ ocsmányóság ¹¹ rablás ¹² rettegés ¹³ vérengző
¹⁴ kínzás ¹⁵ felfed ¹⁶ szikrázó ¹⁷ áruló ¹⁸ elárul
¹⁹ jobb ²⁰ ütés ²¹ kikerget.

Vere igitur dicitur ille totius humani generis poeta, cuius laudes non solum sua ipsius gens, verum etiam omnes fere orbis terrarum nationes nunc cohonestant³⁸ atque ne posterius quidem unquam ab eo doceri desinent.

³⁸ dicsóít.

Carolus Ács.

VIRI ILLUSTRÉS

Augustus.

(63. a. Chr. n. — 14. p. Chr. n.)

Quis est, qui nesciat Augusto Caesare imperatore res humano generi maximi momenti in Oriente evenisse, nempe in Iudaea Iesum orbis terrarum liberatorem mundique redemptorem natum esse?

Augustus imperator aetatis litterarum aureae sator¹ atque auctor¹ terras licet mariaque pacaverit nec non in capite orbis terrarum omnium imperio potitus sit gentium, socialem pacem tranquillitatemque animi

Milo Crotoniensis.²²

Milo in oppido Crotone²³ natus est; hanc ob causam «Milo Crotoniensis» appellatur. Patri nomen Diotimus erat.

Milo athleta clarissimus erat. Praesertim viribus excellebat.

Has tantas corporis vires — ut traditum est — insolito²⁴ modo comparabat: is enim vitulum²⁵ ex primo die vitae quotidie per aliquot horas portabat.

Hac exercitatione vires paullatim adeo augebantur, ut etiam taurum, qui ex vitulo post aliquot annos evaserat,²⁶ portare potuerit.

Inde ortum est proverbium: *Taurum tollet, qui vitulum sustulerit.*

Olympia²⁷ saepius vicit²⁷ et corona Olympica, signum victoriae, sexies ei data est; sed omnium spectatorum oculos atque animos tum maxime in se convertit, cum taurum quattuor annorum ore tenens percurrit stadium, deinde — incredibile memoratu — totum taurum spatio²⁸ unius²⁸ diei²⁸ comedit.

Alexius Czuppon.

²² Crotoni ²³ Croton, -onis ²⁴ szokatlan, különös ²⁵ borjú ²⁶ fejlődött ²⁷ Olympia vincere: az olympiai versenyen győzni ²⁸ egy nap leforgása alatt...

hominibus dare non potuit, sed ille puer solus, de quo *Vergilius* aetatis aureae vates dixisse fertur (Ecloga IV.):

*Ultima Cumaei venit iam carminis aetas,
Magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.
Iam redit et virgo, redeunt Saturnia regna,
Iam nova progenies caelo demittitur alto.*

Medius igitur stat Augustus inter gentiles² et Christianos, id est in limine temporum ante et post Christum natum.

Variis vitae temporibus varium se Augustus praebuit. Antequam solus imperio potitus esset, proscriptione haudquaquam abhorruit. Quam proscriptionem Sullana longe crudeliorem fuisse traditum est. Antonius Bruti, interfectoris Caesaris corpus post pugnam ad Philippos liberti suo sepeliendum tradidit. At Octavianus — eo tempore triumvir — avulsum³ Bruti caput Romam misit, ut Caesaris statuae subiiceretur. Cuidam misero suppliciter sepulturam precanti respondisse fertur iam istam in volucrum futuram esse potestate. Sunt, qui eius iussu trecentos ex dediticiis⁴ electos Idibus Martiis hostiarum more ad aram divo Iulio exstructam mactatos esse tradant.

Rem denique inter duumviros, Octavianum et Antonium ad arma venisse satis constat. Antonius enim amore Cleopatrae captus mores incolarum Orientis asciscere coepit. A Vipsanio Agrippa duce devictus in pugna navali Actiaca, mortem⁵ sibi⁵ in ultima rerum desperatione conscivit.⁵ Cleopatra vero, ne Romanis in triumpho spectaculo irrisuique esset, apidis⁶ corpori allatae morsu periit.

Octavianus Oriente in potestatem suam redacto principatum et dominatum in imperio Romano solus obtinuit. Non fuit aliud imperium, nisi Romanum in mundo. Quam ob rem dicit poeta Romanus de Iove, de Olympo despicienti:

«*Nil, nisi Romanum, quod tueatur, habet!*»

Victor mansuetudinis ac humanitatis exempla edidit, Iani bicipitis portas, quae prima vice sub Numa rege, rursus post primum

¹ megteremtője ² pogány ³ levág ⁴ aki föltétlenül magadja magát, meghódol ⁵ öngyilkos lett ⁶ egyiptomi szemüveges kígyó, mérges sikló.

bellum Punicum clausae esse dicuntur, tertio ipse victor pace terra marique parta clausit.

Octavianum senatus post victoriam haud more consueto observabat.⁷ Octavianus enim republica eversa auctor singularis imperii, Caesaris potestatis hereditarius⁸ triumphans est Romam ingressus. A senatu Augustus est cognominatus, postquam triumviri potestatem abdicaverat. Idem simul nomen inditum est antiquo mensi Sextili (sexto sc., quia olim mensis Martius anni initium erat), quod illo mense bella civilia ad exitum adducta essent.

Nuntiantibus sibi patris patriae nomen delatum esse⁹ Augustus his verbis respondit lacrimans: «*Compos¹⁰ factus¹⁰ votorum¹⁰ meorum, patres conscripti, quid habeo aliud deos immortales precari, quam ut hunc consensum vestrum ad ultimum finem vitae mihi perferre liceat?*»

Quo animo in adversarios senserit, coniectari¹¹ potest inde, quod nepotem librum Ciceronis legentem et avo adveniente repente veste sua tegentem non vituperavit, sed librum reddidit dicens: «*Hic vir, mi fili, doctus fuit et amans patriae*».

Pedibus saepe per urbem incedere ei mos erat. Cum aliquando in foro deambulet, occurrit ei quidam veteranus, qui in ius vocatus patronum sibi statim Augustum adesse optavit. Imperatore illico unum e comitatu suo eligente advocatum, veteranus indignabundus exclamavit: «*Non ego te¹² periclitante¹² bello Actiaco vicarium¹³ quaesivi, sed ipse pro te pugnavi*». Simul cicatrices¹⁴ ostendit. Erubuit Augustus et ipse ei advocatus in iudicio adfuit.

Qualis animi indoles in eo infuerit his sequentibusque rebus satis clare illustrantur.

Graeculus quidam iterum atque iterum repudiatus¹⁵ Caesari Augusto descendenti e palatio epigramma honorificum porrigere non desiit. Graecum imperator cum nullo modo propulsari posse intellexisset, ipse sua manu epigramma Graecum composuit et Graeculo occurrenti obviam misit. Ille inter legendum laudare mirarique tam voce, quam vultu gestuque. Immo denarios e crumena¹⁶ sua paupere protulit ac *si haberet, se plus pecuniae daturum esse omnibus ridentibus*

dixit. Augustus rem haud aegre ferens a procuratore Graeculo multam pecuniam numerari iussit. — Alias in domo cuiusdam amici, cum fere nemini se invitanti negasset, inter cenandum servus quidam vas crystallinum fregit. Crudelis dominus servum necari et piscinae¹⁷ muraenis¹⁸ obici voluit. Puer ad pedes Caesaris confugiens auxilium eius quaesivit. Qui novo crudelitatis genere motus puerum dimitti, crystallina autem omnia frangi et in piscinam inici iussit.

Urbem Romam excoluit adeo, ut iure sit gloriatus, *marmoream se relinquere, quam latericiam¹⁹ accepisset*.

Augustus non solum litteras adamavit, sed ipse etiam in studio litterarum versatus est. Nam multa prosa oratione composuisse, poetica autem summatim²⁰ attigisse scriptores antiqui docent.

Forma fuit Augustus eximia eamque ad summam senectutem servavit. Supremo die petito speculo²¹ capillum comi sibi praecepit et amicos percontatus *ecquid iis videretur mimum²² vitae commode²³ transegisse*, adiecit solitam clausulam: «*Edite²⁴ strepitum²⁴ vosque omnes cum gaudio applaudite!*»

Sebastianus A. Módly.

⁷ megbecsül, tiszteletével kitüntet ⁸ örökös ⁹ felajánl, ad ¹⁰ kívánságaimat elérvén ¹¹ következtek ¹² amikor te bajban voltál ¹³ helyettes ¹⁴ sebhely ¹⁵ elutasít ¹⁶ erszény ¹⁷ halastó ¹⁸ pettyegetett ángolna ¹⁹ téglából épült ²⁰ felületesen ²¹ tükör ²² vigjáték ²³ derekasan ²⁴ zajong.

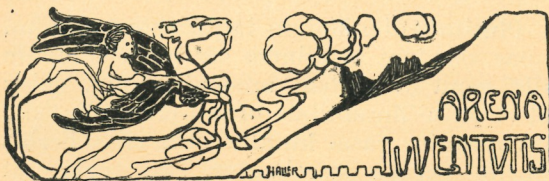
EXEMPLA CLARORUM VIRORUM

Alexander Magnus eloquentiae magistrum habuerat Anaximenem Lampsacenum. Quae res postmodum Lampsaco salutis fuit. Nam Alexander eam civitatem diruere statuit, quod partes Darii sequens sibi restitisset. Cum Anaximenem e muris prodire et obviam sibi venire conspexisset, non dubitavit, quin ille pro patria deprecaturus veniret. Itaque per deos iuravit se non facturum esse, quod ille petivisset. Quo audito callidus orator regem rogavit, ut Lampsacum dirueret. Alexander ius iurandum servans Lampsacenis ignovit.

Pausanias.

Cum Romani adversus Latinos Tusculanosque bellarent, T. Manlius Torquatus et P. Decius consules erant imperatores Romani exercitus. Hi edixerunt, ne quis extra ordinem cum hostibus pugnaret. Titus Manlius, consulis filius, forte cum turma equitum ad stationem Tusculanorum delatus est, quibus praerat Geminus Metius. Hic consulis filium conspicatus: «Visne — inquit — ante pugnam duorum exercituum congregi mecum, ut e nostro duorum certamine videatur, quantum eques Latinus Romano praestet?» Iuvenis ira seu pudore motus et edicti consulum oblitus in certamen ruit et Metium transfixit detractisque spoliis ad patrem rediit. «Provocatus — inquit ab hoste, haec arma ex eo caeso capta attuli.» Quod ubi consul audivit, filium aversatus classico milites convocari iussit et: «Quia tu — inquit — imperium consulare non veritus cum hoste pugnavisti et solvisti disciplinam militarem, te puniri oportet. I, lictor, deliga eum ad palum.» Omnes tam atroci imperio exanimati tacuerunt. Postquam cervice caesa cruor effusus est, homines lamentari atque execrari coeperunt. Deinde corpus iuvenis spoliis contectum in rogo a militibus crematum est. Cum postea T. Manlius consul Romam victor rediret, soli senatores obviam ei exierunt.

Cicero.

Iulius Sandeau, scriptor Gallicus, suo tempore celeberrimus, aliquando cuidam mendico duos nummulos dedit. Qui pro eo, ut gratias largienti¹ ageret, interrogavit eum, quid nummulis vilissimi² pretii³ faceret. Cui Sandeau: «Trade illos, amice, — inquit — cuilibet pauperi, quem tu primum offenderis, mihi autem ignosce, qui *inopem* te esse crediderim!»

Lad. Krcsmárik.

Michaël Miramon, summus Mexicanorum dux una cum imperatore suo, Maximiliano, morte multatus est. Iamque ad locum³ suppli-

cii³ ducebantur, cum repente sonus⁴ campanarum⁴ audiebatur.

«Audin' sonitum campanae?» interrogat paene exsanguis pavore imperator miserae sortis socium. «Hic sonitus mortem nostram indicare videtur»...

«Ignosce, mi domine, — respondet ille — quod nescio an vere voce campanarum malum nostrum nuntietur, sed adhuc, hercle, nemo de me supplicium⁵ exegit.»⁵

Iulius Krcsmárik.

¹ adakozó ² semmire sem jó, értéktelen ³ vesztőhely ⁴ harangszó ⁵ kivégzést végrehajt.

Economo est nomen clarissimi neurologi,¹ qui museum ad exquirendos cerebri humani morbos Vindobonae instituit. Multis annis ante Economo per litteras² passim² dimissas² evocavit³ homines, praesertim medicos, artifices et poëtas aliosque, quorum cerebra etiam post mortem magni aestimarentur, ut hanc partem corporis per testamentum instituto legarent.⁴ Ad quam rogationem⁵ multi ne responsum quidem dederunt, fuere tamen, qui hoc sacrificium scientiae praeberent, itaque nunc institutum cerebrorum multis variisque generibus abundat.

Iam ratio, qua experimenta aguntur, haec est: forma cerebri e gypso exprimitur, tum cerebrum in particulas minutissimas secatur instrumento quodam perquam subtili,⁶ singulae autem particulae colore⁷ inficiuntur⁷ et binis orbiculis vitreis⁸ interponuntur.

Praecipua⁹ cura explorantur eorum cerebra, qui in vita eximio excellabant ingenio. Gallus, calvarum¹⁰ ille suo tempore peritissimus scrutator intelligentissimum quemque

¹ idegorvos ² körlevél ³ felhív ⁴ hagyományoz ⁵ felhívás ⁶ finom ⁷ megfest ⁸ üveg ⁹ különös ¹⁰ koponya.

esse putabat, cuius cerebrum maximi esset ponderis, sed in hac re valde eum errasse iam priore saeculo viri docti manifeste ostenderunt.

Cerebrum humanum generatim¹¹ atque¹¹ universe¹¹ 1367 grammata explet, etiamsi fuere ingenia speciosa,¹² ut *Gambetta* et *Liebig*, quorum cerebra ne hoc quidem pondus exaequaverint. *Byronis* cerebrum 1807, *Turgenjevii* 2017 grammata pondo¹³ valuit.¹³ Ponderosissimum cerebrum homo quidam imbecilli¹⁴ ingenii¹⁴ habuit, cuius cerebrum 2850 grammata explevit.

*

Budapestini in fundo¹⁵ iuxta aedem¹⁶ cathedralem¹⁶ urbis¹⁷ interioris¹⁷ sito, itaque in vicinia pontis, qui nomen reginae *Elisabethae* gerit et ubi iam infinito¹⁸ ex¹⁸ tempore¹⁸ assiduam sedem incolae urbis ceperunt, nuperrime partes cuiusdam coemeterii comparuerunt.¹⁹ Quod coemeterium viri docti vetustissimae originis esse confirmant,²⁰ quia in decem sepulcris, lapidibus circumsaeptis, quae ibi aperiebantur, multae reliquiae mortuorum variaque nummorum et ornamentorum²¹ ex aere factorum genera in altitudine quattuor-quinque metrorum inventa sunt. Rem²² qui²² prior²² coeperat²² cuique tribuendum est,²³ quod fossiones²⁴ tam prospere²⁵ cesserunt,²⁵ vir doctissimus consiliariusque²⁶ magistratūs: *Carolus Némethy* doctor est, quem haud fugit ea loca monumentis vetustatis abundare quique curam effodiendarum reliquiarum *Ludovico Nagy* doctori, privatim²⁷ docenti²⁷ et custodi Musei Aquincensis commisit.²⁸ Fossionum opera non intermittuntur, ut alia quoque vestigia aedificiorum monumentaque vetustatis, si aliqua sub terra lateant, in lucem proferantur.

¹¹ általánosságban ¹² kíváló ¹³ súlyos ¹⁴ gyengeelméjű ¹⁵ telek ¹⁶ székesegyház ¹⁷ belváros ¹⁸ ós idők óta ¹⁹ előkerül ²⁰ állít ²¹ ékszer ²² a kezdeményező ²³ tulajdonít ²⁴ ásátások ²⁵ sikerül ²⁶ tanácsos ²⁷ magántanár ²⁸ rábíz.

Peregrinatio est vita: cum multum ambulaveris, domum redeundum est.

*

Lupus est homo homini, non homo; cum qualis sit, non novit.

GEOGRAPHICA.

Nova expeditio ad explorandas Americae Meridionalis partes praeparatur Madriti, in capite et sede Hispaniae. Participes expeditionis id maxime sibi proposuerunt, ut regiones adhuc incognitas, ea loca praesertim, ubi fontes Amazonis e montibus erumpunt, explorarent. Navis est iis constructa apta, quae propositum investigatorum ad finem prosperum adduceret. Itaque motoriiis velisque est adornata navis et aëroplanum quoque in constrato¹ secum fert. Itineri viri docti, geologi, geographi, herbarii,² medici peritique³ nubium³ observandarum³ intere-runt. Professus est nomen etiam *Menendez Tidal*, notissimus ille grammaticus⁴ Hispanus.

Itineris participes iam ineunte vere proficiscuntur sperantes fore, ut laboribus suis notiones de hac parte terrae multum adau-geant.

¹ fedélzet ² botanikus ³ meteorologus ⁴ nyelv-tudós.

Corona vitae. (8.)

Ad fabulam *Felicis Nabor* Latine scripsit
Valentinus Fehér.

9. Veronica.

Plurimos dies *Marcus* inquirebat feminam, quae sanctam imaginem servabat. Quodam die venit in vallem amoenissimam, cuius clivi oleis¹ florentibus ornati erant. In valle cernebantur casae humiles et in clivo herbis obsito² pecora pasebantur. Tota regio erat aspectu pulcherrima.

Pastores, qui mites ac benigni erant, occurrentes salutaverunt *Marcum* et invitarunt, ut apud se requiesceret.

— Quid est — ait *Marcus*, — quod erga me ignotum tam benevoli estis?

— Sumus — inquiunt — Nazareni fideles. *Marcus* admiratus est, quantum homines illa doctrina mutati quamque placidi benevolique facti essent.

Hospitium eorum accepit.

Postquam apud eos acquivit³ lassitudine,⁴

¹ olajfa ² benőtt ³ kipihen ⁴ fáradság.

iter continuare volebat. Tum e casa, quae sub palma stabat, femina egressa est. Marcus statim agnovit feminam, quae Iesu Nazareno linteum in via crucis praebuerat. Femina quoque eum cognovit.

— Habesne etiam nunc illam imaginem? — quaerit Marcus.

— Habeo — respondet illa et Marcum in casam ducit; ceteri sequuntur. — Homines, qui hoc miraculorum existimant, cotidie vespere huc precatum⁵ veniunt.

Femina — cui nomen erat Veronicæ — quasi antistita⁶ novi Dei in casa humili stabat. Linteum pio animo explicatum hominibus obvertit.⁷

In linteo vultus Iesu pallidus, cruentus, spinea corona cinctus teneris⁸ lineamentis⁹ inscriptus erat.

Marcus singultans¹⁰ tremula voce susurrat:¹¹

— Mi Domine! mi Domine!

Repperit Deum, quem tam diu quaesierat!

Postero die Marcus dixit Veronicæ sanctam imaginem se portare velle ad imperatorem, ut is quoque eam praesentem videret.

Veronica multum¹² rogata¹³ adducta est,¹⁴ ut iter in Italiam faceret, sed restipulata est,¹⁵ ut in tutela Caesaris esset sibi que, cum vellet, in patriam redire liceret.

Altero diluculo pagum reliquerunt. Marcus et Rubina et Veronica, quam cognatus quidam comitabatur, navem conscenderunt et cum imagine feliciter Neapolim pervenerunt.

Postquam Marcus nuntiavit imperatori se pervenisse, statim iter apparavit. Sed imperator, qui patientiam continere¹⁶ non posset, obviam Marco ire constituit.

Navis exornatur.¹⁷ Imperator aurata purpureaque veste indutus in constrato¹⁸ quiescebat. Maximum erat in nave silentium.

Cum navis appulsa esset,¹⁹ celeriter in litore tentorium²⁰ positum est; in summo tentorio vexillum²¹ imperatoris purpureum fluitabat.

Centurio nuntiavit imperatori Marcum in via appropinquare.

Tum Tiberius se erexit.²²

— Tandem advenit — inquit — novus vivusque Deus. Eum adversum²³ intuebor; resciam, somniumne²⁴ sit, an revera deus ille, qui sit regibus superior.

Marcus intrat; propter eum stat Veronica et linteum obvertit imperatori. Tiberius cum imaginem intueretur, toto corpore tremebat. Repente venit ei in mentem suorum omnium

scelerum, flagitiorum, turpitudinum,²⁵ quae ipse aut alii suo nomine commiserant. Tali Deo credere nolebat.

Sentiebat se victum esse ab illo Deo, sed timore dissimulato²⁶ mälis²⁶ alienis²⁶ risit.

— Stultus es, Marce — clamat; — huic imagini me submittam? Facesse²⁷ hinc et perge²⁸ quaerere, dum verum Deum reperias. Hic enim non est verus Deus.

— Hic est, Tiberi, verus Deus — ait Marcus. — E manibus tuis trementibus et oculis intellego hunc a te cognitum esse; sed hunc agnoscere²⁹ recusas. Scis, imperator, me tibi fidum esse neque unquam tibi mentitum. Excrucia³⁰ me, occide me, usque ad extremum spiritum clamabo: «Iesu Nazarene, tu es verus Deus!»

Tiberius vultum aversum pallio velat.

— Abi, Marce — inquit placide, — nolo te laedere. Vive quietus, ubi vis. Sed aufer istam imaginem. Isti oculi sic me intuentur, quasi omnia mea facta recognoscant³¹ atque iudicent. Non queo ferre hos oculos. Abi, Marce et veni huc, si te arcessivero.³² Sed aufer istam imaginem.

Marcus tristis imperatorem aversatus una cum Veronica tentorium reliquit. Sol foris³³ lucebat et maximo fulgore suum Regem salutare videbatur. Marcus cum Rubina et Veronica Romam versus iter ingressus est, ut signum novi verique Dei, quem imperator recusaverat, Romae per tacitum³⁴ constitueret.

⁵ imádkozni ⁶ papnó ⁷ élébet tart ⁸ gyengéd ⁹ vonás
¹⁰ zokog ¹¹ suttog ¹² hosszas kérésre ¹³ rávesz ¹⁴ kiköt
¹⁵ fékez ¹⁶ felszerel ¹⁷ fedélzet ¹⁸ kiköt ¹⁹ sátor
²⁰ lobogó ²¹ lengedez ²² felegyenesedik ²³ szemeközé
²⁴ gyalázatosság ²⁵ eltitkol ²⁶ gúnyosan ²⁷ távozzál
²⁸ folytat ²⁹ elismer ³⁰ kinoztat ³¹ megvizsgál
³² hivat ³³ kint ³⁴ esendben.

Iocosa.

Parvulus Maximilianus, licet comminus¹ cernat,¹ at vitro² tamen oculari² uti non vult. Nuper autem penso³ mathematico³ absoluto domum e schola rediens exclamavit: «Sua-vissima matercula,⁴ iam tandem emito mihi vitrum oculare, visu⁵ enim non possum vicini commentarium⁶ consequi.»⁵

¹ rövidlátó ² szemüveg ³ számtan dolgozat ⁴ anyukám! ⁵ nem tudok oda látni ⁶ füzet.

- Cur ista fabrica oclusa est?
- Propter funus.
- Estne possessor fabricae mortuus?
- Immo vero emptor, qui ultimus et solus nobis restabat.

*

— Numquid sentis de isto clavichordista? Nonne sacrae scripturae peritissimus esse videtur?

— Ain tu? Istumne esse sacrae scripturae peritissimum!?

— Ita vero! Nempe eius sinistra nescit, quid dextera faciat.

*

Vir quidam ditissimus, sed idem parcissimus⁸ ac⁸ sordidissimus⁸ ancillae amici, in cuius domum cotidie fere ventitabat, denegato corollario⁹ indignationem¹⁰ et stomachum¹⁰ movebat.¹⁰ Quae cum forte vesperi hospitem foras¹¹ prosequens¹¹ narraret nocte se somniasse sibi ab illo decem marcas pro corollario esse datas, dixit hospes paucis: «Plus iusto marcarum somniasti, verum habe¹² eas tibi!»¹²

Carolus Ács.

⁷ zongoraművész ⁸ fukar és kapzsi ⁹ borraivaló
¹⁰ megbosszantotta ¹¹ kikísér ¹² tartsd meg!

I.

1			
	2		
3			4
		5	6
			7
		8	9
	10	11	

Areolae expleantur litteris, quae deinceps lectae efficiant vocabula, quorum primum significat imperatorem Romanum, qui paternum genus a Tiberio Nerone, maternum ab Appio Pulchro traxit, secundum est nomen deae Romanae, tertium ornamentum capitis, quartum vas sepulchrale, quintum lampas caeli radians, sextum oppidum Boeotiae, septimum iuuenis Aesonius, qui vellus auratae ovis nobile tulit, octavum iter, nonum deorum antiquissimum, decimum fenus, undecimum pars cruris.

Singulae vel plures prioris vocabuli litterae initium sequentis faciunt. Litterae areolarum numeris signatae deincepsque lectae nomen clarissimi rerum Romanarum scriptoris reddunt.

II.

ce cep di do est et ex in mo o pe pus ra res tan te to tum.

Ex his syllabis verba formentur, quae, si recte reperta ac disposita erunt, sententiam Sallustii exhibent.

III.

Primae litterae horum nominum ad equi motum lectae verbum publicum efficiunt.

Epistolia Officialia.

Lectoribus omnibus: Solutiones aenigmatum quam celerrime mittantur oportet, ut nomina solventium tempore foras dari possint. — *D. Sárosi* (Budapest): Tuum, si occasio oblata erit, in usum nostrum convertam. — *Stephanus Pónyi* (Miskolc): Iocosa tua perpulchre descripsisti. Vulgabuntur.

Libri et libelli ad moderatorem missi: *Dr. Gulyás József: Comenius és a latin nyelv.* (Januária megjelenésének 300. évfordulójára). — *Comenius: Kis beszéd az ékes latinság tanulásáról.* Fordította Gulyás József. (Különnyomat a Protestáns Tanügyi Szemle 1931. évi januári számából). — *Comenius: A lelki tehetségek kiműveléséről.* Fordította: Gulyás J. (Különnyomat a «Magyar Paedagogia» 1930. évi 1–6. számából). — *Nagy István, plébános, Decs (Tolna vm.): Judás és Nikodémus* (ára fűzve 3.50 P), *A lyoni vértanúk* (3.— P), *József, Dávid fia* (2.50 P), *Az aranyház* (2.— P), *Az élet koronája* (2.— P).

Moderator ephemeridis EUGENIUS FRAY DR.
Budapest, I., Verpeléti-út 22.,

ad quem epistulae et manuscripta mittantur.
Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus Középiskolai Tanáregyesület költségén.
(Praeses: STEPHANUS ACSAY DR., elnök.)